

Zaaknummer : 1178531
Team : Welzijnszaken Heemstede
Portefeuillehouder : S.A. de Wit-van der Linden
Openbaarheid : Actief openbaar

ONDERWERP

Zienswijze Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer

SAMENVATTING

Het college stelt de raad voor de voorliggende zienswijze te geven over het ontwerp van de Gemeenschappelijke Regeling van het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen voor de regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer.

JURIDISCH EN BELEIDSKADER

Wet gemeenschappelijke regelingen

De Gemeenschappelijke regeling GO BW is in lijn met het besliskader nieuwe samenwerkingsverbanden in de Nota Verbonden partijen (p.18). Oprichting van een GO is de beste oplossing voor het inrichten van de samenwerking rondom Beschermd Wonen in onze regio.

Het college is bevoegd met betrekking tot het besluit over een intergemeentelijke samenwerking, onder de voorwaarde dat de raad hiervoor toestemming verleent. De raad kan een zienswijze geven over de ontwerp-GR en eventuele wijzigingen. De raad ontvangt jaarlijks een kadernota en de ontwerpbegroting voor een zienswijze. De raad kan daarnaast een zienswijze geven over de bijdrageverordening en de voorlopige jaarrekening. Het college neemt een besluit over de het dienstverleningshandvest en de dienstverleningsovereenkomst.

BESLUIT B&W

1. Kennis te nemen van:
  - a. de landelijke en regionale ontwikkelingen op het gebied van Beschermd Wonen (BW);
  - b. de wijzigingen in de Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen voor regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer naar aanleiding van deze ontwikkelingen.
2. De raad voor te stellen de bijgevoegde zienswijze te geven over het ontwerp van de Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen voor de regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer.
3. Het voorstel voor te leggen aan de commissie Samenleving voor advies aan de raad (A-stuk).

BESLUIT RAAD

De raad van de gemeente Heemstede;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 11 april 2023

besluit:

De bijgevoegde zienswijze te geven over het ontwerp van de Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen voor de regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer.

De raad voornoemd,

de griffier,

de voorzitter,

AANLEIDING EN ACHTERGROND

De doordecentralisatie BW

Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor Beschermd Wonen (BW). Het doel van de 'doordecentralisatie' is dat gemeenten nog meer ruimte krijgen om, op basis van hun lokale situatie, zorg en ondersteuning op maat en dichtbij voor hun meest kwetsbare inwoners te organiseren. Zodat burgers met een psychische kwetsbaarheid, met passende ondersteuning, 'zo gewoon mogelijk' kunnen wonen in hun eigen omgeving en in de buurt van hun sociale netwerk.

De financiering loopt op dit moment nog via de centrumgemeente Haarlem, maar het Rijk heeft de intentie deze middelen uit te keren aan alle gemeenten, door middel van de Wet Woonplaatsbeginsel BW. Deze Wet maakt gemeenten verantwoordelijk voor het Beschermd Wonen van hun eigen ingezetenen. Het daarmee samenhangende verdeelmodel zorgt ervoor dat de financiële middelen voor (de nieuwe instroom) Beschermd Wonen aan individuele gemeenten worden uitgekeerd. Dit nieuwe verdeelmodel heeft een ingroeipad van 10 jaar, zodat de noodzakelijke veranderingen geleidelijk en zorgvuldig doorgevoerd kunnen worden. Gedurende deze transitieperiode, maar ook daarna, is regionale samenwerking essentieel en op een aantal punten ook verplicht gesteld door het Rijk. Gemeenten in een regio zijn al vanaf 2022 verplicht samen de beslissingen te nemen over Beschermd Wonen.

Eerdere besluiten

Eind 2021/begin 2022 hebben de gemeenteraden in de regio toestemming verleend tot het treffen van de gemeenschappelijke regeling (GR), te weten het Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer (GO BW) (Raadsbesluit 27-01-2022). Samenwerking in de vorm van een GO sluit het best aan bij de manier waarop we in onze regio de samenwerking willen inrichten. Er is voldoende zeggenschap voor afzonderlijke gemeenten, maar ook gezamenlijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid. In de regeling zijn onder andere afspraken vastgelegd over sturing, de organisatie, taken die worden uitgevoerd en de financiën. Omdat een GO geen rechtspersoon is, kan het geen personeel in dienst nemen of overeenkomsten afsluiten. Dit is opgelost door de uitvoering van een deel van het GO BW te beleggen bij een van de deelnemende gemeenten. In de eerste drie jaar is dat de gemeente Haarlem. Hierdoor maken we optimaal gebruik van de kennis en ervaring die de gemeente Haarlem de afgelopen jaren heeft opgebouwd over Beschermd Wonen.

Ter voorbereiding op de beoogde inwerkintreding van de GR GO BW per 1 januari 2023 is in 2022 de ontwerpbegroting van de GR GO BW voorgelegd voor een zienswijze (Raadsbesluit 24-05-2022). Ook hebben de raden het regionaal (beleids)kader Opvang, Wonen en Herstel vastgesteld met de gezamenlijke

opgave rond Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (Raadsbesluit 27-01-2022). Daarnaast hebben de colleges de kaders voor de gezamenlijke inkoop van voorzieningen voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang vastgesteld: de Verwervingsstrategie (Collegebesluit 21-12-2021) en het Selectiedocument (Collegebesluit 29-03-2022).

Landelijke en regionale ontwikkelingen

Sinds het besluit tot het treffen van de GR GO BW hebben zich echter zowel landelijk als in de regio ontwikkelingen voorgedaan, die gevolgen hebben voor de afspraken die zijn vastgelegd in de regeling. De gemeenschappelijke regeling, waartoe eind 2021/begin 2022 is besloten, is door de landelijke en regionale ontwikkelingen achterhaald, waardoor aanpassing van de regeling nodig is.

MOTIVERING

Uitstel landelijke doordecentralisatie

Het Rijk heeft medio 2022 besloten de invoering van het woonplaatsbeginsel en het nieuwe verdeelmodel uit te stellen naar 1 januari 2024. In september 2022 is de raad over het uitstel voor invoeringsdatum van het woonplaatsbeginsel en het nieuwe verdeelmodel geïnformeerd (Collegebericht 06-09-2022).

Door dit uitstel is ook de GR GO BW nog niet in werking getreden. Dit is onwenselijk, omdat hierdoor de samenwerking tussen de gemeenten, die nodig is om de beweging naar 'zo thuis mogelijk' vorm te geven, nog niet formeel van kracht wordt. We willen daarom in ieder geval per januari 2024 starten met de regionale samenwerking in het GO BW. Zo kunnen we gezamenlijk gaan werken aan het belangrijkste doelen van de doordecentralisatie: 'zo thuis mogelijk' en 'de cliënt centraal', ook als landelijk nogmaals besloten wordt om de doordecentralisatie uit te stellen. Hiervoor is een wijziging nodig van de regeling.

De beoogde invoerdatum van de wettelijke doordecentralisatie BW was 1 januari 2023. Begin 2023 is het wetsvoorstel Woonplaatsbeginsel voor Beschermd Wonen ingediend bij de Tweede Kamer. Als voor de zomer ingestemd wordt met het voorstel, kan de doordecentralisatie BW per 2024 van start gaan. Er zijn echter nog steeds partijen die zich ernstig zorgen maken over de haalbaarheid en wenselijkheid van de doordecentralisatie. De mogelijkheid bestaat dan ook dat de invoering opnieuw uitgesteld wordt.

Ontwikkelingen binnen het regionale inkooptraject

Eind 2021 is in de Verwervingsstrategie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (MO) gekozen voor een dialooggerichte aanbesteding, omdat de gemeenten een aantal vraagstukken graag samen met aanbieders willen bepalen. Dat zijn bijvoorbeeld de beoogde perceelindeling, productomschrijvingen,

tarieven, manier van bekostiging, onderlinge samenwerking, sturing en contractvoorwaarden. Uitgangspunt bij de dialogen is het regionale kader Opvang, Wonen en Herstel en de gewenste transformatie naar 'zo thuis mogelijk'. Uit de eerste vier dialoogsessies met geselecteerde aanbieders is naar voren gekomen dat het de voorkeur heeft om te kiezen voor een taakgerichte uitvoering en bekostiging, op basis van een opgedragen taak met een vast budget. De huidige (financiële) samenwerkingsafspraken binnen het GO BW gaan uit van financiering van zorgkosten op cliëntniveau. De gevolgen van deze mogelijke uitvoeringsvariant vragen om een aanpassing van de afspraken die nu zijn vastgelegd in de regeling bij het GO BW.

Noodzakelijke veranderingen in de GR GO BW

In de huidige regeling is heel precies beschreven welke taken aan het GO BW worden opgedragen en welke financiële afspraken tussen de gemeenten gelden. De gedachte was dat dit veel zekerheid zou bieden voor de samenwerking. Nu blijkt echter dat het zorgt voor ongewenste inflexibiliteit. Alles wat in de regeling is opgenomen kan namelijk alleen aangepast worden door de regeling te wijzigen. Dit vergt, mede als gevolg van de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), een relatief lang bestuurlijk besluitvormingstraject met een doorlooptijd van 6-9 maanden.

Het is daarom niet wenselijk de regeling vaak te (moeten) wijzigen. Om te voorkomen dat bij iedere verandering de regeling opnieuw moet worden aangepast, wordt de regeling anders opgezet. Terwijl de bevoegdheden van de colleges en de controlerende taak van de raad overeind blijven, is de regeling flexibel genoeg om in te spelen op de toekomstige ontwikkelingen en kan hij vanaf 1 januari 2024 in werking treden. Ongeacht de keuzes die we in het inkooptraject maken over de uitvoeringsvariant en los van de vraag of de wettelijke doordecentralisatie daadwerkelijk doorgaat en op welk moment.

Gezien het grote aantal wijzigingen dat dit met zich meebrengt, is ervoor gekozen een nieuwe regeling op te stellen. De belangrijkste wijzigingen in de GR GO BW en rond het inkooptraject Bw-Mo voor Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer worden in bijlage 4 toegelicht.

Hoe nu verder?

In lijn met de Wgr wordt het ontwerp van de nieuwe regeling aan de gemeenteraden aangeboden voor een zienswijze. De raden wordt gevraagd om binnen een periode van acht weken een zienswijze in te dienen. Dit is niet verplicht, maar wel mogelijk. De zienswijzen worden verzameld en meegenomen bij het opstellen van de definitieve regeling. De definitieve regeling wordt in het vierde kwartaal van 2023 ter besluitvorming voorgelegd.

In de zienswijze op de nieuwe regeling is als aandachtspunt aangegeven dat, om definitief in te kunnen stemmen met de GR GO BW, duidelijk moet zijn welke afspraken bij de start van het GO BW opgenomen zijn. Belangrijk is daarom het gelijktijdig voorleggen van de definitieve versie van de Regeling GO BW, de bijdrageverordening, het dienstverleningshandvest en informatie over de verwachte wijzigingen in 2025. Daarmee is volledig transparant welke (financiële) samenwerkingsafspraken worden gemaakt. (Zie voor tekst zienswijze Bijlage 3.)

De bijdrageverordening 2024 en de ontwerpbegroting van het GO BW 2024 worden voor de zomer aangeboden aan de colleges. De bijdrageverordening en de ontwerpbegroting zullen aan de gemeenteraden aangeboden worden voor een zienswijze. In het najaar zal ook het dienstverleningshandvest voorgelegd worden aan de colleges.

FINANCIËN

Financiële consequenties gedekt?

Ja

De gemeenten dragen naar rato van het nieuwe verdeelmodel bij aan de uitvoeringskosten van het GO.

Alle kosten worden gedekt uit de rijksbijdrage BW die de gemeenten ontvangen. Uitgangspunt: rijksbudget = werkbudget. Voor zover tekorten optreden worden die gedekt uit het regionale vereveningsfonds en de regionale reserve.

Overige toelichting:

Zoals aangegeven bij de belangrijkste wijzigingen in bijlage 4 worden een bijdrageverordening en een financiële verordening opgesteld.

Wanneer het nodig is de financiële samenwerkingsafspraken te wijzigen, bijvoorbeeld naar aanleiding van keuzes die gemaakt worden in het aanbestedingstraject, dan zal te zijner tijd een nieuwe bijdrageverordening worden opgesteld en worden voorgelegd voor een zienswijze.

PLANNING/UITVOERING (2023)

Fase & Besluitvorming	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Ontwerpregeling colleges				X								
Zienswijzen raden					X	X						
Definitieve regeling colleges									X			
Toestemming regeling raden										X	X	
Vaststelling college												X
Eerste GO (constituerend beraad)												X

De bijdrageverordening 2024 en de ontwerpbegroting van het GO BW 2024-2026 worden voor de zomer aangeboden aan de colleges.

De bijdrageverordening en de ontwerpbegroting gaan vervolgens naar de gemeenteraden voor een zienswijze.

In het najaar zal ook het dienstverleningshandvest voorgelegd worden aan de colleges.

SAMENWERKING EN COMMUNICATIE

Zorgaanbieders, andere (maatschappelijke) partners en ervaringsdeskundigen zijn betrokken geweest bij de inhoudelijke voorbereidingen en uitwerking van de Doordecentralisatie Beschermd Wonen.

In 2021 en 2022 zijn de raden geïnformeerd over de voortgang van de doordecentralisatie. Ook is een bijeenkomst georganiseerd om de participatieraden te informeren. In Heemstede heeft de Klankbordgroep aandachtspunten meegegeven en is een aantal malen bijgepraat. In mei 2023 zal opnieuw een informatiebijeenkomst voor raadsleden plaatsvinden.

DUURZAAMHEID

n.v.t.

BIJLAGEN

1. Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijk Orgaan Beschermd Wonen Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer (ontwerp).
2. Toelichting op GR GO BW.
3. Zienswijze op GR GO BW.
4. Toelichting op de belangrijkste veranderingen in de GR GO BW en de ontwikkelingen bij de inkoop van BW-MO voor Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer.